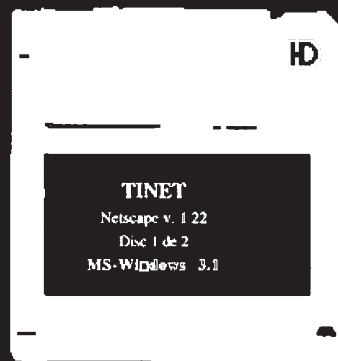

TINET

una gran revolució ciutadana pionera a Europa

Cinta S. Bellmunt

Gràcies a l'entusiasme d'un grup de professors de la Universitat Rovira i Virgili, Tarragona es va convertir en pionera en l'ús d'Internet a Europa amb la creació de TINET (Tarragona Internet) l'any 1995, en un moment en què pràcticament ningú sabia ben bé què era això d'Internet i en què l'accés a la xarxa era a més molt car. En l'actualitat, disset anys després, TINET continua ben viva amb més de 34.000 tinetaires i un portal multimèdia que ha evolucionat i s'ha adaptat als nous temps, el qual l'any 2011 va rebre quasi 750.000 visites.

Thanks to the enthusiasm of a group of professors at the URV, Tarragona became a pioneer in the use of the internet in Europe with the creation of TINET (Tarragona Internet) in 1995, at a time when almost nobody knew exactly what the internet was and when access to the net was much more expensive. Now, seventeen years on, TINET continues alive and well with more than 34,000 "tineters" and a multimedia portal that has evolved and adapted to new times and which in 2011 received almost 750,000 visitors.

PARAULES CLAU:

internet, noves tecnologies, xarxes ciutadanes, Europa, socialització, correu electrònic, pàgines web

KEYWORDS:

internet, new technologies, citizen networks, Europe, socialization, email, web pages

tot i que TINET (Tarragona Internet) va néixer el 1995, els seus orígens es remunten al 1994, quan a l'Estat espanyol pràcticament no hi havia ningú que donés connexió a Internet, i qui ho feia era a un preu molt car.

A Tarragona, en aquella època, es disposava de la Fundació Estudis Universitaris Ciutat de Tarragona, amb Manel Sanromà al capdavant, qui de seguida va tenir clar que aprofitaria aquesta entitat per endegar alguna iniciativa relacionada amb la nova tecnologia emergent. Així va ser com el grup format per ell mateix, Robert Rallo, Lluís Anaya i Jaume Grau van concebre el Projecte TECLA, que significava 'Tarragona Entra a les Comunicacions de Llarg Abast', fonamentat en la tecnologia coneguda com a *packet radio*, un sistema de comunicació digital basat en emissors de radioafionats. Tots els implicats en aquesta iniciativa mantenien algun tipus de vinculació amb la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona (URV), des d'on es va moure tot. Amb ells col·laborava l'empresari Antoni Guillén, que de seguida es va engrescar en el projecte i els va facilitar infraestructures i material divers.

El sistema consistia en una antena de ràdio, instal·lada a la Universitat, i un equip que tot el que rebia per ones de ràdio ho passava a Internet i tot el que arribava de la Xarxa ho treia per ràdio. El sistema era molt barat i proporcionava d'una manera molt senzilla accés a la xarxa des d'una antena central que es va muntar a l'ETSE (Escola Tècnica Superior d'Enginyeria) de la URV, i una de més petita, en un centre educatiu. Aquest sistema era més barat que fer-ho per telèfon.

L'afany per fer arribar Internet als centres educatius va ser determinant perquè la Universitat Rovira i Virgili fos la primera institució de la província de Tarragona a tenir accés a Internet, des de finals de 1990, quan era Divisió 7 de la Universitat de Barcelona, i quan a la Xarxa no hi accedia ningú més. Com a URV, pròpiament dita, en va tenir a partir del 9 de juliol de 1992, però el servei mai es va interrompre.

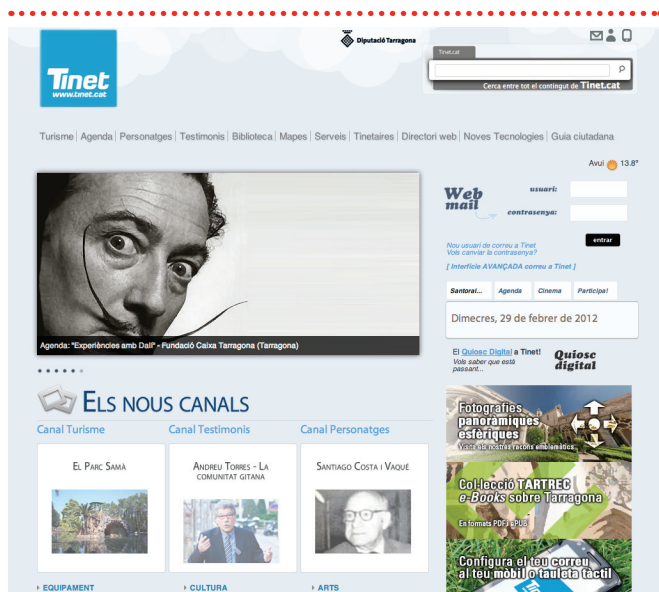
Els promotors del que finalment seria TINET tenien clar que la xarxa era una eina socialment i empresarialment molt útil i calia que arribés a tothom. En definitiva, es tractava de fer transferència de tecnologia i socialitzar-la. En aquest context, la primera acció que va emprendre Manel Sanromà com a gerent de la Fundació Estudis Universitaris Ciutat de Tarragona va ser aconseguir alguns diners, unes 300.000 pessetes, per comprar uns emissors-receptors de ràdio a una empresa de Tarragona, Crysa, que es va involucrar amb la iniciativa igual que l'IES Comte de Rius. Uns professors d'aquest centre, amb la col·laboració d'uns alumnes d'electrònica, van construir una antena a la seva seu, i l'equip de Sanromà a l'ETSE, que estava

al mateix recinte que l'esmentat institut, a l'antiga Universitat Laboral, on van col·locar-ne una altra. Entre els dos punts s'establí una comunicació amb la finalitat que l'institut pogués entrar a Internet via ràdio. Van aconseguir que el mecanisme funcionés, però va fallar l'organització i el cop mortal va ser quan va desaparèixer l'equip del Comte de Rius, perquè els el van robar. Era material que havia posat la Fundació i amb aquest succés la iniciativa se'n va anar en orris. Paral·lelament, les línies de comunicació per connectar a Internet com les que posseïa la Universitat van començar a abaratir-se i fins i tot van aparèixer tecnologies que eren assequibles, al cost d'una trucada local. Així fou com el sistema d'accés a Internet per ràdio va començar a deixar de tenir aquesta valoració més positiva envers l'altra possibilitat, la connexió telefònica, perquè ja era factible des del punt de vista econòmic. Aquest nou projecte va començar a quallar la primavera de 1995, quan coincidint amb la Univerciutat —unes jornades que tenien per objectiu apropar la universitat a la població— es va muntar una exposició interactiva al vestíbul del Paraninfo de la URV, amb una desena d'ordinadors que donaven accés a Internet. L'èxit va ser aclaparador i es van fer xats amb ciutadans del Japó mitjançant una videocàmera, tal com es fa avui, però dotze anys enrere era tota una revolució.

Aquesta experiència va servir de tret de sortida per posar en marxa TINET. La idea era que la connexió fos gratuïta, però per evitar problemes amb els proveïdors privats durant un període curt de temps, molt al principi, es pagava una petita quota que en el cas dels particulars era de 500 pessetes al mes. L'equip fundador de TINET l'integraven els professors de la URV Robert Rallo i Manel Sanromà, Lluís Anaya, que en aquells moments era tècnic del Servei d'Informàtica de la mateixa Universitat; Joan Manel Gómez, alumne d'informàtica en aquest centre educatiu, i Jaume Grau. Amb ells, Tarragona començava la cursa per portar la xarxa a la població i aquell mateix any es va fer una demostració de navegació per Internet en un estand que la Fundació Estudis Universitaris Ciutat de Tarragona va instal·lar durant les festes de Santa Tecla a la Rambla Nova. Va començar a funcionar el boca-orella i la ciutadania s'hi va animar molt ràpidament.

Així fou com la primavera i l'estiu de 1995, els impulsors de TINET treballaven persistentment per aconseguir recursos que els permetessin materialitzar la xarxa ciutadana que tant desitjaven. El pressupost de sortida que necessitaven eren de setze milions de pessetes, que finalment van sufragar a parts iguals la Diputació de Tarragona, l'Ajuntament d'aquesta població, l'Autoritat Portuària de Tarragona i "la Caixa".

El projecte es va presentar públicament aquell setembre. En un estand de la Fundació Estudis Universitaris Ciutat de Tarragona col·locat a la Rambla Nova es repartien fulls d'inscripció. Els interessats rebien un tríptic on de manera senzilla s'explicava què era Internet i l'impacte que aquesta tecnologia podia tenir ben aviat en les nostres vides. Es van apuntar dues-centes persones a les quals, a partir de l'octubre, es va proporcionar un codi d'usuari i els programes neces-

saris per instal·lar-se'ls a l'ordinador a partir de l'octubre. En aquells moments, el servei bàsic (correu electrònic) era gratuït, només calia pagar una sola vegada 500 pessetes en el moment que es concedia el codi; d'aquesta manera es cobrien les despeses bàsiques. El servei complet d'Internet va tenir un període inicial gratuït i després la Fundació va establir tarifes privilegiades per a la ciutadania i empreses de Tarragona i comarques, que al cap de pocs anys de funcionament també es van suprimir.

Les primeres connexions van ser a l'octubre, però a l'estand de la Rambla, on es mostrava què era Internet, s'hi accedia a través d'un cable que anava des d'aquest fins a la seu de la Fundació, que estava a l'Escola Municipal de Música, al carrer d'Armanyà, ja que a l'estand no hi havia línia de telèfon. El cable, d'uns 100 metres de llargària, es va anar penjant per les façanes dels edificis i enganxant-lo a les branques dels arbres. Es va posar a disposició del públic dos ordinadors amb connexió a Internet, la qual cosa va suscitar molta expectació i moltíssima gent es va interessar per aquell servei que semblava de ciència-ficció.

La connexió física a Internet estava muntada a la seu de la Fundació. No es disposava encara dels mòdems i els servidors de correu, el de web, el de ftp, etc. Són programes que poden córrer en una o diverses màquines diferents i aquestes encara no estaven en funcionament, així que no es podien assignar adreces de correu electrònic, ni mirar la web de TINET, però sí que es podia navegar per Internet. Pel mateix motiu, tampoc no es podia encara donar accés des de casa via mòdem; cosa que va ser així fins el 16 d'octubre. Van començar amb dos mòdems i al cap de tres o quatre setmanes sempre estaven comunicant perquè resultaven insuficients atès el número de tinetaires que ja tenien Internet i l'ús que en fèiem. Llavors el mòdem era l'única manera d'accedir a Internet, ni InfoVias ni res semblant.

El dia 15 de l'últim mes de l'any, la xarxa ciutadana de les comarques de Tarragona tenia ja uns sis-cents abonats, quan a tot Catalunya hi havia entre tres mil i quatre mil internautes. A tot Es-

panya, la tardor que va néixer TINET, només funcionaven com a IPS, Goya Servicios Telemáticos a Madrid, Servicom a Barcelona i a Reus s'acabava d'estrenar Readysoft, totes elles de caràcter privat. Per tant, TINET es convertia en el primer servidor públic d'Internet a l'Estat espanyol. Una nova revolució arribava a Tarragona mitjançant l'ordinador perquè a partir d'aquell moment s'ubicava a la ciutat un node d'accés a Internet, és a dir, l'usuari ja no hauria de trucar a Barcelona per connectar-s'hi, sinó que amb una simple telefonada local, molt més barata, ho podia fer. Una hora de trucada local valia 139 pessetes, mentre que una a Barcelona, amb la mateixa durada, podia costar fins a 3.000 pessetes, en hora punta.

L'any acabava i TINET era l'única experiència d'aquestes característiques a l'Estat espanyol, i a Europa només n'hi havia una de similar a Bolonya, una altra a Milà i una altra a Amsterdam. El 1996 va ser l'any de l'expansió. TINET va acollir el naixement de diferents llistes de discussió; actualment encara n'hi ha. A part del correu electrònic, que ja era molt utilitzat, a mitjans dels anys noranta, i tal com succeeix a altres indrets del món, l'eina que més va afavorir l'èxit d'Internet és la World Wide Web (la teranyina mundial). Cada dia s'hi incorporen noves pàgines, nous temes, nous plantejaments i es posa de moda obrir webs personals.

És una època en què molts serveis i recursos de TINET són possibles gràcies a la iniciativa i a la feina desinteressada d'alguns usuaris de la Xarxa. Va ser el cas del Navegador Tinetaire. Aleshores TINET va oferir als seus usuaris la possibilitat d'entrar en contacte amb diferents persones, tothom fraternitzava amb tothom, es compartia coneixement, ganes d'aprendre i recursos de forma totalment altruista.

En un altre ordre de coses, val a dir que, en un primer moment, la connexió a Internet era facilitada per Sprint, una empresa nord-americana, perquè Telefònica llavors estava a les beceroles i no disposava de cap interlocutor sobre temes d'Internet. El canvi de Sprint a Telefònica es va formalitzar l'estiu del 1996. Poc després va néixer Infovia, que va ser un gran invent, perquè va permetre no haver d'estar sempre pendents dels mòdems. Es contractava un canal d'Infovia, i era com comprar el servei de molts mòdems que estaven a la central de la companyia i, per tant, tampoc els havia de mantenir TINET. A part que es podien activar moltes més línies de comunicació i s'evitaven els col·lapses a la Xarxa.

Des de l'abril del 2000 fins al 31 de desembre de 2011, TINET va estar integrada a OASI (Organisme Autònom per a la Societat de la Informació) de la Diputació de Tarragona, que oferia serveis de tecnologies de les comunicacions i multimèdia als agents socials de tota la demarcació. En aquest sentit, cal remarcar que al 1995 el repte era facilitar l'accés a Internet. Amb mòdems i ordinadors lents, aconseguir baixar segons quins documents ja era tot un èxit, pel seu pes i la poca capacitat de les computadores. Una dècada després la banda ampla obre decididament Internet al món audiovisual i, sobretot, permet la participació i col·laboració de tothom des de qualsevol lloc en tot allò que vulgui, d'una forma més directa i espontània.

Progressivament, de la Internet de la informació es passa a la Internet de la conversa i de les xarxes socials.

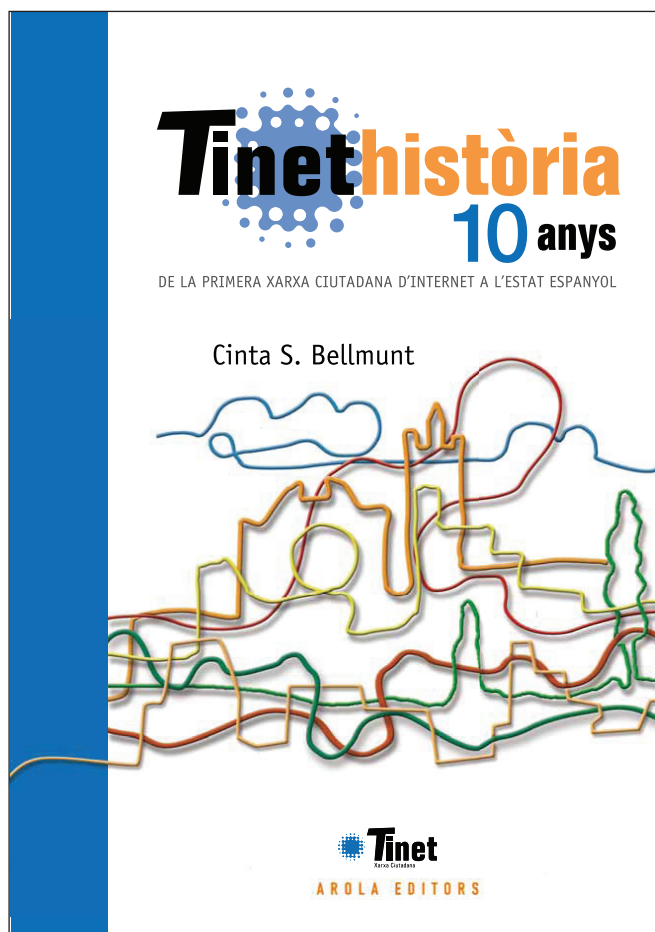
A través d'OASI, TINET ha seguit aquesta trajectòria i va créixer amb el mateix esperit amb què va originar-se: ser un punt de trobada a la Xarxa de la ciutadania i entitats, amb la voluntat de promoure la incorporació de tothom a la societat de la informació, del coneixement i del pensament. Ara aquesta filosofia continua des de la Unitat Entorn Web de l'Àrea de Coneixement i Qualitat de la Diputació de Tarragona, a la qual pertany TINET des de l'1 de gener de 2012, moment en què es dugué a terme una reestructuració dels organismes autònoms d'aquest ens intercomarcal, que es va aplicar tenint en compte les noves necessitats i la reducció de recursos, cosa que va suposar la desaparició d'OASI. De tota manera, TINET continua impregnada del tarannà que la va fer possible: sempre ha volgut ser molt més que un proveïdor d'Internet, ha optat per ser una xarxa ciutadana, en el sentit d'esdevenir un espai de comunicació a Internet que utilitza les tecnologies de la informació per establir fluxos de relació permanent entre tots aquells que conformen un espai local determinat i des del qual es projecta i s'interactua arreu del món.

Actualment, TINET desplega una variada gamma de serveis i continguts de caire molt divers per establir comunicació entre els membres que en formen part. Així es pot gaudir, per exemple, d'una àmplia agenda sobre les activitats que es desenvolupen a les comarques de Tarragona, diferents canals temàtics (turisme, testimoni, personatges), notícies, una biblioteca virtual, mapes, dades sobre les últimes novetats i tendències tecnològiques i d'Internet, així com manuals i recomanacions sobre programari gratuït, enllaços d'interès, etc.; un directori web, una guia ciutadana i un quiosc digital, entre d'altres. Entre els serveis hi trobem la possibilitat de disposar d'un *hostatge* (*hosting*) de domini propi; el Webfàcil, una manera ràpida de publicar a Internet una pàgina web, i els blocs.

D'aquesta manera, TINET ha aconseguit tancar el 2011 amb aquestes dades: 34.044 tinetaires, dels quals 28.798 són ciutadans; 2.310 entitats, i 2.936 empreses. De Tarragona en són 12.222; de Reus, 2.565; de Valls, 1.064; de Cambrils, 604; de Salou, 473, i de Tortosa, 494. La resta, en menor nombre, són de diferents localitats. Pel que fa a webs, en HTML, n'allotja 5.378, de les quals 4.176 són de ciutadans; 652 d'entitats i 550 d'empreses. A aquestes xifres ara cal afegir a la publicació a Internet el servei de Webfàcil, amb 2.703 webs i els blocs, amb 1.053.

Les visites mensuals al domini de TINET són 744.339, que és la suma de les visites a TINET portal, 180.849; a blocs, 29.262; a Webfàcil, 89.838; a Webmail 119.221, i a les pàgines HTML, 325.169. Pel que fa al correu, els missatges enviats són 429.089 i els rebuts, 991.494. Són xifres en què no s'hi compten l'spam i els virus, que impliquen 5.708.936 missatges rebutjats.

Queda clar, per tant, que ara TINET té raó de ser com a xarxa per la informació que proporciona i per les eines multimèdia que es faciliten als usuaris, els quals alhora la van engrandint amb els continguts que hi aporten. Així ha aconseguit mantenir-se i encara

la segona dècada del 2000 amb una marca de qualitat indiscutible. El fet d'haver-hi tantes adreces de TINET i milers de persones que ho utilitzen ha facilitat que no passi desapercibuda. A més, d'aquella època no queda res igual i a tot Espanya no ha sobreviscut res similar.

Aquesta època pionera ja ha estat superada i s'ha entrat de ple en l'etapa de la utilització massiva de la xarxa a tots els efectes: professional, comunicació, lleure i intercanvi. El futur de TINET passa per saber continuar adaptant-se a cada un dels nous moments històrics, des de Tarragona, amb vocació internacional i facilitant al mateix temps la cohesió de l'entorn més immediat.

CINTA S. BELLMUNT
Periodista